

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПРОПЕДЕВТИКА ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ**

Спеціальність: **221 «Стоматологія»**
Освітньо-професійна програма: **Стоматологія**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 21**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **III (осінній), IV (весняний)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **диф.залік**
Пререквізити: **ОК3, ОК4, ОК6, ОК7, ОК8, ОК10, ОК12**

Кафедра/підрозділ: **кафедра терапевтичної стоматології**, пр. Перемоги, 51, 2-3 поверхи
Керівник освітнього компонента: **проф. Любченко Ольга Валеріївна**,
email: ov.lubchenko@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=51>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Пропедевтика терапевтичної стоматології – підготовчий передклінічний курс, методи якого спрямовані на формування знань та умінь, які сприяють засвоєнню освітнього компоненту «Терапевтична стоматологія».

МЕТА КУРСУ: підготовка здобувачів освіти до роботи в клініці при засвоєнні освітнього компоненту «Терапевтична стоматологія», ціллю якої є формування особистості лікаря-стоматолога, здатного діагностувати і лікувати захворювання зубів, тканин пародонту та слизової оболонки порожнини рота.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- отримання знань з організації роботи та оснащення стоматологічного кабінету, стоматологічного відділення терапевтичного профілю;
- спроможність демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у стоматології;
- знати основні правила техніки безпеки, охорони праці, протипожежної та електробезпеки, у тому числі при роботі із стоматологічним устаткуванням;
- застосовувати основні принципи асептики, антисептики, знеболювання;
- вирізняти особливості застосування принципів асептики та антисептики в клініці терапевтичної стоматології;
- засвоєння основних мануальних навичок при лікуванні зубів – препаруванні та пломбуванні каріозних порожнин I-V класів за Блеком різними пломбувальними матеріалами, ендодонтичному втручанні;
- знати клініку основних невідкладних станів і алгоритм надання невідкладної допомоги;
- знати основну медичну документацію стоматологічного прийому.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (6 год.):

1. Історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології, її розділи. Значення праць вчених України. Гістологічна та клініко-анатомічна будова зубів. Зубна формула. Ознаки зубів. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Основні принципи препарування каріозних порожнин. Етапи та особливості класичного препарування каріозних порожнин залежно від класу. Сучасна методика препарування каріозних порожнин під композиційні матеріали. Нетрадиційні методики препарування. Ергономіка в стоматології.

2. Пломбувальні матеріали для постійних та тимчасових пломб і пов'язок. Загальні вимоги до них. Класифікація. Сучасні пломбувальні матеріали (цемент, амальгами, композиційні матеріали). Склад, властивості. Показання до використання.
3. Ендодонтія. Визначення поняття. Клініко-анатомічні особливості будови порожнин і кореневих каналів зубів. Ендодонтичний інструментарій: різновиди, призначення, правила використання. Стандарти ISO. Основні ендодонтичні маніпуляції: трепанація порожнини зуба, ампутація, екстирпація пульпи. Методики для очищення та розширення кореневих каналів ("Step-back", "Crown-down" техніки). Інструментальна обробка непрохідних кореневих каналів: імпрегнація і муміфікація. Медикаментозні засоби. Депофорез. Помилки й ускладнення. Пломбування кореневих каналів. Інструменти для obturaції кореневих каналів, стандарти ISO. Пломбувальні матеріали: класифікація, склад, властивості різних груп силерів, показання до використання. Сучасні технології пломбування кореневих каналів за допомогою силерів і філерів: методики центрального штифта, вертикальної, холодної і теплої латеральної конденсації гутаперчі, obturaція кореневих каналів системою "Термафіл". Помилки й ускладнення.

Перелік тем практичних занять (54 год.):

1. Пропедевтика, як самостійна дисципліна в системі терапевтичної стоматології. Оснащення робочого місця студента, обладнання та стоматологічний інструментарій, його призначення. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика. Поняття ергономіки в стоматології.
2. Будова зуба: топографія тканин та утворень зуба. Гістологія емалі, дентину та цементу.
3. Будова пульпи та періодонту. Вікові зміни в них. Поняття пародонту та його функції.
4. Зубні формули. Ознаки зубів. Клініко-анатомічні особливості різців верхньої та нижньої щелепи.
5. Клініко-анатомічні особливості іклів, премолярів і молярів верхньої та нижньої щелепи.
6. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Принципи та режим класичного препарування.
7. Особливості препарування каріозних порожнин 1 та 5 класів за Блеком.
8. Особливості препарування каріозних порожнин 2 класу за Блеком.
9. Особливості препарування каріозних порожнин 3 класів за Блеком.
10. Особливості препарування каріозних порожнин 4 класів за Блеком.
11. Препарування атипичних каріозних порожнин. Сучасні методики препарування каріозних порожнин під композитні пломбувальні матеріали: техніка мікропрепарування (МІ-терапія), ART-методика (неінвазивна), тунельне препарування та ін.
12. Пломбувальні матеріали. Класифікація. Вимоги до них. Матеріали для тимчасової пломби та герметичної пов'язки. Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладення.
13. Стоматологічні цементы, їх класифікація. Склад і властивості цинкфосфатного, силікатного, силіко-фосфатного цементів. Показання та методика застосування. Ізолююча прокладка. Види і мета накладення.
14. Склоіономерні цементы. Склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання до застосування. Поняття контактного пункту, значення його порушення при патології пародонту. Стоматологічні аксесуари для його відновлення. Шліфування та полірування пломб: інструменти та методика.
15. Механізм адгезії різних пломбувальних матеріалів до тканин зуба. Адгезивні системи: склад, принцип взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування. Кислотне протравлювання, кондиціонування, мета, техніка, помилки і ускладнення.
16. Композитні матеріали: класифікація, склад. Композитні матеріали хімічного способу твердіння: позитивні і негативні властивості, показання до використання, методика застосування.

17. Композитні матеріали світлового способу твердіння: види, склад, властивості. Фотополімеризатори: призначення, фізико-технічна характеристика. Техніка безпеки під час роботи з ними. Особливості пломбування дефектів і каріозних порожнин вітальних зубів.
18. Атестація №1.
19. Ендодонтія – її мета і завдання. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, різновиди, призначення, правила застосування. Стандарти ISO.
20. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба і кореневих каналів різців, іклів, премолярів і молярів.
21. Видалення пломби, трепанація порожнини зуба, накладення девіталізуючої речовини. Герметична та пухка пов'язки. Етапи їх накладення. Помилки і ускладнення.
22. Ампутація, екстирпація пульпи, видалення її розпаду: інструментарій, послідовність, особливості кожної маніпуляції, ускладнення. Медикаментозна обробка корневих каналів: інструменти, лікарські засоби. Помилки і ускладнення.
23. Механічна обробка корневих каналів. Сучасні методики обробки корневих каналів: «Step-Back», «Crown-Down». Медикаментозні засоби для хімічного розширення корневих каналів. Підготовка каналів до пломбування.
24. Матеріали для пломбування корневих каналів. Сілери: класифікація, вимоги до них. Матеріали що не тверднуть: склад, властивості матеріалів різних груп, показання до застосування, методика та етапи пломбування каналу.
25. Матеріали що тверднуть: групи, склад, позитивні і негативні якості, показання до застосування. Методики пломбування корневих каналів.
26. Тверді матеріали для пломбування корневих каналів депульпованих зубів (філери-штифти) і для відновлення дефектів твердих тканин вітальних зубів (піни). Їх різновиди, позитивні та негативні властивості. Сучасні технології, значення при відновленні форми і функції зубу.
27. Особливості ендодонтичного лікування при інструментально недоступних корневих каналах. Муміфікація, імпрегнація. Цілі та завдання.
28. Атестація №2.
29. Диференційований залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (30 год.)

1. Терапевтична стоматологія, як основна стоматологічна дисципліна.
2. Анатомо-гістологічні особливості будови окремих ділянок слизової оболонки порожнини рота.
3. Слина, ротова рідина: склад, властивості, функції.
4. Срібна та мідна амальгами: склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Особливості шліфування та полірування пломби.
5. Пломбувальні матеріали для герметизації фісур (фісурні герметики): види, властивості, методика роботи.
6. Компомери: склад, властивості, показання до використання. Техніка клінічного застосування.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеоролики, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, робота з симуляційним обладнанням, фантомами.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за семестр становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до дифзаліку є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за дифзалік становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + діфзалік$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Терапевтична стоматологія: Підручник: У 4-х томах. – Т. 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова та ін. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 360 с.
2. Пропедевтика терапевтичної стоматології [Текст]: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / Марченко І.Я., Назаренко З.Ю., Павленко С.А. та ін.; під заг. ред. Ткаченко І.М.; ВДНЗУ «УМСА» – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016 р. – 439с.
3. Терапевтична стоматологія: Підручник для студентів стоматологічного факультету вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / За ред. Анатолія Ніколішина – Вид.2-ге, виправлене і доповнене. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 680 с.
4. Терапевтична стоматологія: Підручник: У 4-х томах. – Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова та ін. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 592 с.
5. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс) / А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова, М.Ю. Антоненко, Ю.Г. Коленко, О.О. Шекера. – Київ, 2011. – 512 с. – Бібліогр.: С. 510 – 512.

Зав. кафедри терапевтичної стоматології,
д.мед.н., професор

Ольга ЛЮБЧЕНКО